

Диспетчер (англ. *dispatch* – відсилати, відправляти) – співробітник, що стежить та управляє рухом транспортних засобів, обладнанням тощо, відповідальний за отримання, передавання та запис повідомлень, що надходять.

Запропонуйте, кому з користувачів може бути надано дозвіл на:

- а) перегляд розкладу руху потягів;
- б) змінення розкладу руху потягів;
- в) перегляд даних про наявність вільних місць на потяг;
- г) змінення даних про наявність вільних місць на потяг.

5.2. РОБОТА З ПАПКАМИ ТА ФАЙЛАМИ В ЛОКАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ

1. Для чого призначені комп'ютерні мережі?
2. Яка комп'ютерна мережа називається локальною?
3. Як скопіювати файл з однієї папки до іншої? Як перемістити файл?

ЛОКАЛЬНА МЕРЕЖА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Напевне, комп'ютери вашого навчального закладу з'єднані в локальну мережу. Завдяки цьому учні можуть отримувати доступ до файлів з навчальними матеріалами, що зберігаються на носіях даних учительського комп'ютера або комп'ютерів бібліотеки. Учитель має можливість по мережі переглядати файли з результатами учнівських практичних робіт. Для друкування матеріалів з будь-якого комп'ютера можна використовувати спільний принтер, підключений до одного з комп'ютерів мережі. Лише один комп'ютер навчального закладу може мати канал зв'язку з Інтернетом, але завдяки локальній мережі доступ до Інтернету можуть отримувати користувачі всіх комп'ютерів.

ПЕРЕГЛЯД СПИСКУ ІМЕН МЕРЕЖНИХ КОМП'ЮТЕРІВ

Кожен комп'ютер у мережі має власне ім'я. Наприклад, комп'ютер, з яким працює вчитель, може мати ім'я **teacher-201** (англ. *teacher* – учитель), комп'ютери учнів – **201-01**, **201-02** тощо, а ім'ям шкільного сервера може бути **school** (англ. *school* – школа). Імена комп'ютерам можуть надавати користувачі, що працюють з обліковим записом із правами адміністратора.

Будемо називати комп'ютер, з яким ви працюєте безпосередньо, **локальним**, а той, для доступу до якого використовуються канали передавання даних, – **віддаленим**.

Для перегляду списку імен комп'ютерів, підключених до локальної мережі, потрібно:

1. Виконати **Пуск** ⇒ **Мережне оточення** або двічі клацнути на значку **Мережне оточення** на **Робочому столі**.
2. Вибрати команду **Показати комп'ютери робочої групи** в списку **Мережні завдання** в лівій частині вікна **Мережне оточення**, що відкрилося.

У результаті в робочій області вікна **Провідника** з'являться ярлики комп'ютерів, увімкнених і підключених до мережі в даний момент часу (рис. 5.5).

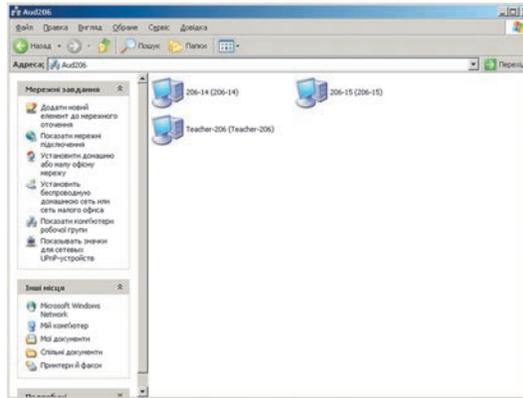

Рис. 5.5. Вікно **Провідника** з ярликами комп'ютерів мережі

Для тих, хто працює з Windows 7

В операційній системі **Windows 7** у лівій частині вікна **Провідника** – в області **навігації** є ярлик об'єкта **Мережа** (рис. 5.6). Якщо вибрати цей ярлик і розкрити його список, то в області навігації та в робочій області вікна **Провідника** з'являться ярлики всіх доступних у даний момент комп'ютерів локальної мережі.

РОБОТА З ПАПКАМИ ТА ФАЙЛАМИ В МЕРЕЖІ

Для того щоб користувачі віддалених комп'ютерів могли працювати по мережі з файлами та папками деякої папки, до неї потрібно відкрити **спільний доступ**. Зробити це може лише користувач, що працює з комп'ютером, на носії даних якого розміщено цю папку, з обліковим записом із правами адміністратора. Він же визначає, яким буде цей доступ:

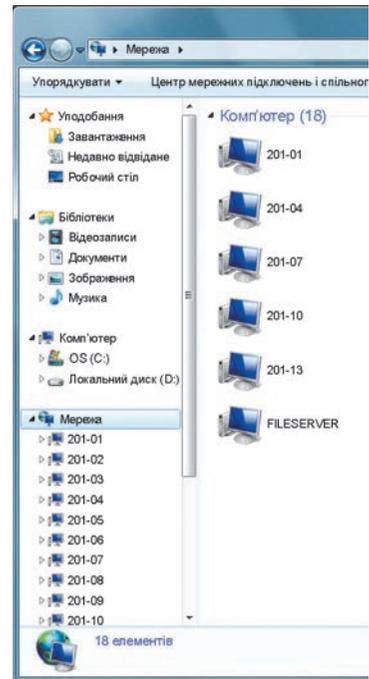

Рис. 5.6. Ярлики комп'ютерів локальної мережі у вікні **Провідника Windows 7**

Розділ 5

- **повний** – користувачі віддалених комп’ютерів зможуть змінювати вміст папки (перейменувувати, видаляти, редагувати файли, копіювати до папки нові файли тощо);
- **лише для читання** – користувачі віддалених комп’ютерів зможуть лише переглядати вміст папки та файлів, копіювати з неї файли, але ніякі зміни в папці виконати неможливо.

Якщо вам потрібно працювати з файлами деякої папки, до якої відкрито спільний доступ на віддаленому комп’ютері, то можна переглянути список імен комп’ютерів мережі та відкрити список спільних папок потрібного комп’ютера, двічі клацнувши на його ярлику (рис. 5.7).

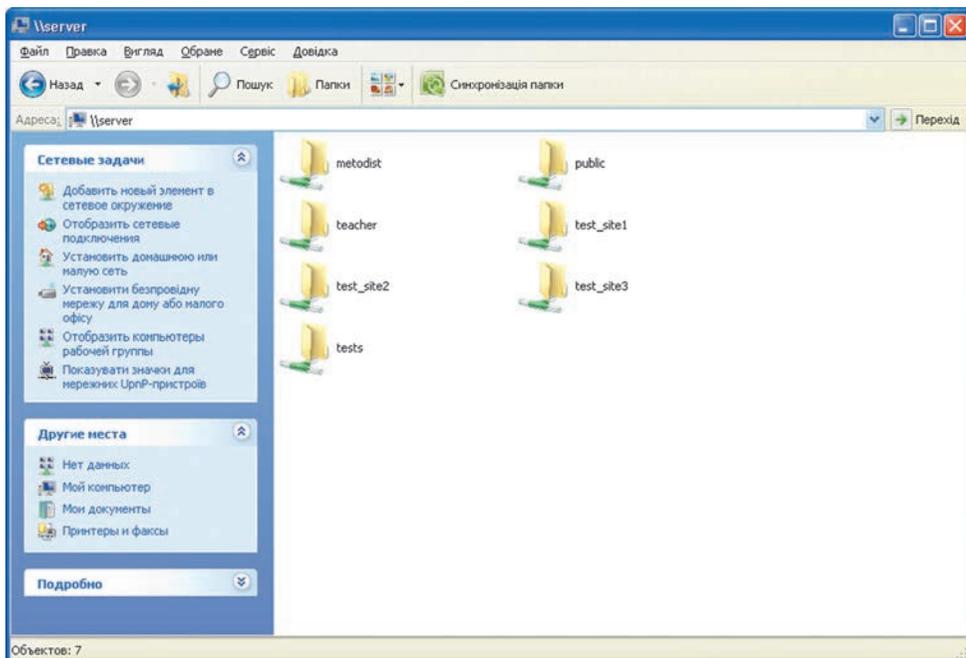

Рис. 5.7. Список папок комп’ютера з іменем **server**, до яких дозволено спільний доступ по мережі

Для перегляду вмісту доступної папки потрібно двічі клацнути на її ярлику.

Перегляд вмісту папок, що розміщені на комп’ютерах локальної мережі, називають **навігацією локальною мережею**.

Таким чином для здійснення навігації локальною мережею потрібно виконати алгоритм, блок-схему якого наведено на рисунку 5.8.

Після звертання по мережі до деякої папки її ярлик буде відображатися у вікні **Мережне оточення** (рис. 5.9). Ім’я ярлика складається з імені папки та імені комп’ютера. Наприклад, ім’я ярлика **Picture на Alpha** означає, що це ярлик папки **Picture**, яка розміщена на носії даних комп’ютера з іменем **Alpha**.

Рис. 5.8. Блок-схема алгоритму здійснення навігації локальною мережею

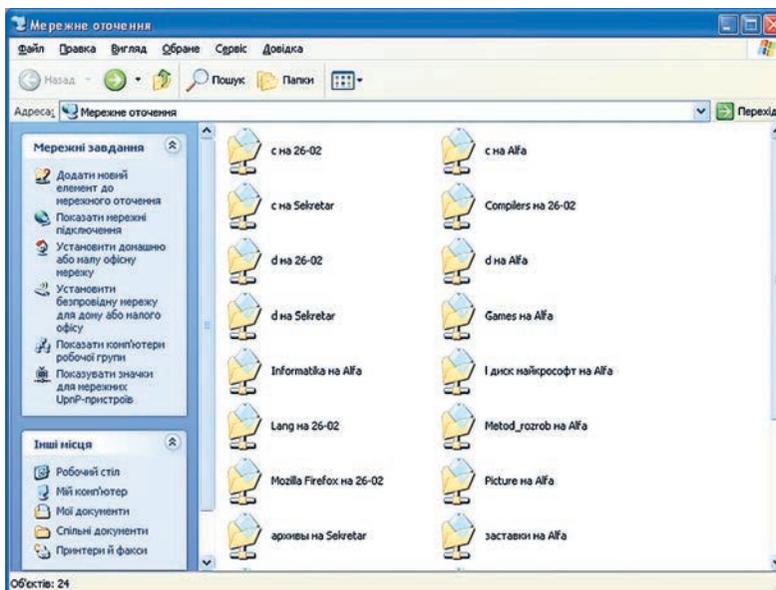

Рис. 5.9. Вікно Мережне оточення

Копіювання, перейменування, створення, відкриття та видалення файлів і папок у доступних папках віддаленого комп'ютера викону-

Навігація (лат. *navigare* – плавати на судні) – керування кораблями. Навігацією також називають процес керування деяким об'єктом, який може переміщуватися в певному середовищі.

ється так само, як на локальному комп'ютері. Але слід мати на увазі, що об'єкт, видалений на віддаленому комп'ютері, не потрапляє до **Кошика**, тому його неможливо відновити.

Працюємо з комп'ютером

Увага! Під час роботи з комп'ютером дотримуйтеся правил безпеки та санітарно-гігієнічних норм.

1. Відкрийте папку **Мережне оточення**, виконавши **Пуск** ⇒ **Мережне оточення**. Значки яких папок відображено у вікні? На носіях даних яких комп'ютерів вони розміщені?
2. Виберіть команду **Показати комп'ютери робочої групи** в списку **Мережні завдання** в лівій частині вікна **Мережне оточення**. Скільки комп'ютерів доступні по мережі? Які їх імена?
3. З'ясуйте в учителя ім'я комп'ютера, на якому є папки зі спільним доступом.
4. Двічі клацніть на ярлику вказаного комп'ютера. До якої кількості папок на комп'ютері відкрито спільний доступ?
5. Відкрийте папку на віддаленому комп'ютері, вказану вчителем, наприклад папку **Вправа 5.2**. Скільки файлів міститься в папці?
6. Відкрийте один з файлів на віддаленому комп'ютері, наприклад файл **вправа 5.2.6.txt**. Чи є відмінності у відкритті файлів на локальному та на віддаленому комп'ютері? Закрийте вікно програми, у якій переглядався вміст файлу.
7. Скопіюйте файл, указаний учителем, наприклад **вправа 5.2.7.txt**, з віддаленого комп'ютера до вашої папки на локальному комп'ютері.
8. Створіть у середовищі текстового процесора документ, вписавши в нього ваше прізвище та ім'я. Збережіть документ у файлі з іменем **вправа 5.2.8_ПРИЗВИЩЕ**, де ПРИЗВИЩЕ – ваше прізвище, у вашій папці.
9. З'ясуйте в учителя ім'я комп'ютера, який розташовано ліворуч від вашого комп'ютера.
10. Перемістіть створений файл **вправа 5.2.8_ПРИЗВИЩЕ** з вашого комп'ютера до вказаної вчителем папки, наприклад **Вправа 5.2**, на комп'ютері, що розташований ліворуч від вашого.
11. Закрийте всі відкриті вікна.

Найважливіше в цьому пункті

Комп'ютер у мережі, з яким ви працюєте безпосередньо, називають **локальним**, а той, для доступу до якого використовуються канали передавання даних, – **віддаленим**.

Для перегляду списку імен комп'ютерів локальної мережі потрібно виконати **Пуск** ⇒ **Мережне оточення** ⇒ **Показати комп'ютери робочої групи**.

Для того щоб користувачі віддалених комп'ютерів могли працювати по мережі з файлами та папками деякої папки, до неї потрібно відкрити **спільний доступ**. Доступ може бути **повним** (користувачі віддалених комп'ютерів зможуть змінювати вміст папки) або **лише для читання** (ніякі зміни по мережі в папці виконати неможливо).

Щоб побачити список папок віддаленого комп'ютера, відкритих для спільного доступу, потрібно двічі клацнути на його ярлику.

Перегляд вмісту об'єктів операційної системи, що розміщені на комп'ютерах локальної мережі, називають **навігацією локальною мережею**.

Дайте відповіді на запитання

- 1°. Для чого призначена локальна мережа навчального закладу?
- 2°. Як переглянути список імен комп'ютерів локальної мережі?
- 3°. Як можна відкрити список папок віддаленого комп'ютера, до яких дозволено спільний доступ по мережі?
- 4°. Яким може бути спільний доступ до папки для користувачів віддалених комп'ютерів?
- 5°. Чим відрізняється видалення об'єктів на віддаленому комп'ютері від видалення на локальному?
- 6*. Чи завжди є можливість скопіювати файл з віддаленого комп'ютера на локальний; з локального на віддалений комп'ютер? Від чого це залежить?
- 7°. Які операції з файлами та папками не завжди можна виконати на віддаленому комп'ютері? Із чим це пов'язано?
- 8°. Що таке навігація локальною мережею?

Виконайте завдання

- 1°. Складіть алгоритми відкриття списку папок віддаленого комп'ютера з іменем **Учень1**.
- 2°. Складіть алгоритм переміщення файлу **завдання 5.2.2.doc** з папки **Мої документи** локального комп'ютера в папку **Завдання 5.2** віддаленого комп'ютера з іменем **Учитель**.
- 3°. Складіть алгоритм копіювання файлу **завдання 5.2.3.doc** з папки **Завдання 5.2** віддаленого комп'ютера з іменем **Учитель** в папку **Мої документи** локального комп'ютера. Виконайте складений алгоритм.
- 4°. Відкрийте на віддаленому комп'ютері, указаному вчителем, папку, наприклад **Завдання 5.2**. Відкрийте файл **завдання 5.2.4.doc**, що міститься в цій папці. Впишіть своє прізвище та ім'я в документ. Закрийте вікно текстового процесора, збережіть зміни у файлі.
- 5°. Створіть у вашій папці текстовий файл **завдання 5.2.5_ПРИЗВИЩЕ.txt**, де ПРИЗВИЩЕ – ваше прізвище. Відкрийте на віддаленому комп'ютері, указаному вчителем, папку, наприклад

Завдання 5.2. Скопіюйте до цієї папки створений файл з вашого комп'ютера.

6*. Визначте, які з указаних операцій з файлами завжди можна виконати, використовуючи папки віддаленого комп'ютера, відкриті для спільного доступу:

- а) відкрити файл; б) перейменувати файл; в) видалити файл;
- г) скопіювати файл з віддаленого комп'ютера на локальний;
- д) скопіювати файл з локального комп'ютера на віддалений;
- е) перемістити файл з віддаленого комп'ютера на локальний;
- ж) перемістити файл з локального комп'ютера на віддалений.

7*. Об'єднайтеся в групу із чотирьох осіб для створення текстового документа, до якого будуть вставлені зображення складових комп'ютера з підписами. Розподіліть між собою завдання зі створення в середовищі графічного редактора зображень окремих складових комп'ютера: системного блока, монітора, клавіатури, миші. Домовтеся про кольорову гаму та розміри зображень. Створіть окремі зображення на локальних комп'ютерах, збережіть їх у файлах, перемістіть файли в папку зі спільним доступом на одному з комп'ютерів учасників групи. Створіть у цій папці текстовий документ, вставте до нього зображення зі створених файлів. Підпишіть зображення. Введіть прізвища учасників групи. Збережіть документ у файлі з іменем **завдання 5.2.7**. З дозволу вчителя надрукуйте документ на доступному мережному принтері.

5.3. ГЛОБАЛЬНА МЕРЕЖА ІНТЕРНЕТ, ЇЇ СЛУЖБИ. ВСЕСВІТНЄ ПАВУТИННЯ

1. Яка мережа називається глобальною?
2. Який комп'ютер називають сервером, а який – клієнтом?
3. Які засоби люди традиційно використовували для спілкування?

ГЛОБАЛЬНА МЕРЕЖА ІНТЕРНЕТ

Інтернет (англ. *inter* – між, *net* – мережа) – це найбільша та найвідоміша із сучасних глобальних мереж, що об'єднує комп'ютери та комп'ютерні мережі всього світу. Мережа створювалася для швидкого та безпечного передавання даних, забезпечення доступу користувачів до світових інформаційних ресурсів, обміну повідомленнями тощо. Наразі Інтернет є засобом для спілкування людей, навчання, для ведення бізнесу, торгівлі, для розміщення реклами тощо.

Для передавання даних в Інтернеті використовують швидкісні канали зв'язку. Передаванням даних цими каналами керують потужні сервери. До серверів підключаються клієнти – окремі комп'ютери та локальні мережі.